

Α' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΑΡΧΑΙΑ
ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1) ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Μόλις [ο Κριτίας] είπε αυτά, ο Σάτυρος και οι βοηθοί τράβηξαν [τον Θηραμένη] απ το βωμό. Κι ο Θηραμένης, όπως ήταν φυσικό καλούσε και θεούς και ανθρώπους για να δουν αυτά που συνέβαιναν. Οι βουλευτές όμως, επειδή έβλεπαν ότι αυτοί που βρίσκονταν κοντά στο κιγκλίδωμα ήταν ίδιοι με το Σάτυρο και ότι ο χώρος μπροστά απ' το βουλευτήριο ήταν γεμάτος από φρουρούς και επειδή ήξεραν ότι στέκονταν εκεί οπλισμένοι με μαχαίρια, δεν αντέδρασαν. Οι Έντεκα έσυραν το Θηραμένη μέσα από την αγορά, αυτός με δυνατή την φωνή [ή φώναζε δυνατά] φανέρωνε αυτά απ' τα οποία υπέφερε. Λένε ακόμα και κάτι άλλο που είπε αυτός. Όταν δηλ. του είπε ο Σάτυρος ότι, αν δε σωπάσει, θα κλάψει πικρά, αυτός απάντησε ρωτώντας τον «Αν λοιπόν σωπάσω τότε δε θα κλάψω;» Και καθώς τον οδηγούσαν με τη βία στο θάνατο, αφού ήπια το κώνειο λένε ότι, αφού έριξε μακριά ό,τι είχε απομείνει στο ποτήρι, σαν να έπαιζε τον κότταβο, είπε «Αυτό στην υγεία του καλού Κριτία [ή αυτό ας είναι για τον ωραίο Κριτία]». Ξέρω βέβαια και τούτο, ότι δηλαδή αυτά δεν είναι λόγια σημαντικά, εντούτοις, θαυμάζω αυτόν τον άνδρα για το εξής, δηλαδή για το γεγονός ότι δεν έχασε την ψυχραιμία του και τη διάθεση του ν' αστειεύεται απ' την ψυχή του ακόμα και την ώρα που πλησίαζε ο θάνατος.

2) ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ

α) Όταν οι Έντεκα αποσπούσαν με βία τον Θηραμένη από τον βωμό, η Βουλή δεν αντέδρασε καθόλου αλλά παρακολουθούσε παθητικά τα όσα συνέβαιναν. Δεν έκανε καμία κίνηση να εμποδίσει αυτό που συνέβαινε παρόλο που ήταν άδικο αφού παραβιαζόταν το θρησκευτικό άσυλο. Η στάση αυτή ωστόσο ήταν αναμενόμενη, από την στιγμή που ο Κριτίας την είχε απειλήσει απροκάλυπτα τοποθετώντας σειρά από ενόπλους μέσα στο ίδιο το δικαστήριο. Η Βουλή ήταν επόμενο να βιώσει αισθήματα φόβου που την έκαναν να

μην αντιδράσει αφού η παρουσία των ένοπλων λειτουργούσε ψυχαναγκαστικά και εκβιαστικά . Ίσως και κάποιοι απ' τους δικαστές να μην αντέδρασαν γιατί τους έβρισκε σύμφωνους η καταδίκη του Θηραμένη και ήταν πειθήνια όργανα του Κριτία .

Ο Θηραμένης επέδειξε πρωτοφανές θάρρος μπροστά στον επερχόμενο θάνατο και δεν δέησε καθόλου. Διατήρησε ως και την τελευταία στιγμή την ψυχραιμία του, την αυτοκυριαρχία και την διαύγεια του πνεύματος του, αφού εκφράστηκε ως και με παιγνιώδη διάθεση. Ως προσωπικότητα μας θυμίζει τον Σωκράτη.

- β) Οι δυο αυτές προσωπικότητες αν και ανήκουν στον ίδιο ιδεολογικό χώρο ωστόσο ενέχουν διαφορετική αντίληψη για την κοινωνική δράση και είχαν ένα βασικό σημείο διαφοράς. Ο αδίστακτος Κριτίας ήθελε να σκοτώσουν παρά πολύ κόσμο ενώ ο Θηραμένης δεν θεωρούσε λογικό να σκοτώνονται άνθρωποι μόνο και μόνο επειδή τους τιμούσε ο Λαός, έστω κι αν δεν ενοχλούσαν τους ανθρώπους της καλής τάξης. Δεν έβρισκε δηλαδή νόημα σε ασκοπούς φόνους.

Ο Κριτίας είναι αδίστακτος, σκληρός, αιμοδιψής, ωμός και ιδιαίτερα κυνικός. Αντίθετα, ο Θηραμένης είναι πιο διαλλακτικός, ήπιος, μετριοπαθής ξεχωρίζοντας σε σχέση με τους άλλους τυράννους γενικότερα

3) ΕΙΣΑΓΩΓΗ

σελ 31 –32 σχολικό εγχειρίδιο

« Ο Ξενοφών...Ελλάδας»

« Η ικανότητα ....Λεύκτρα» [Δεν είναι απαραίτητο από τον μαθητή - μαθήτρια ν' αναφερθούν και τα παραδείγματα που πιστοποιούν τα ανάλογα χαρακτηριστικά παρόλο που αναφέρονται στα προαναφερθέντα χωρία].

Τα είδη των έργων του είναι τρία, τα ιστορικά, τα Σωκρατικά και τα Διδακτικά

4) ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΑ

- α)** σχέση < ἔχοντες
 ἀξονας < ἀπήγαγον
 παραφροσύνη < φρόνιμον
 αντίρρηση < εἶπεν, ῥῆμα
 διαφήμιση < ἔφασαν
- β)** ὁρῶσα= ὄραση, ἀόρατος, κάτοψη, οπτικός
 ἀποθνήσκειν= θνητός, ἀθάνατος, θνησιμότητα
 ἐπεκαλεῖτο= κλήση, κάλεσμα, κλητική, ἐπίκληση
 ἀπολιπεῖν= ἐκλειψη, λειψυδρία, διάλειμμα, λιποτάκτης
 ἔπασχε= πάθημα, Πάσχα, ἀπαθής, παθητικός

Σημείωση: Η πληρότητα των μαθητικών απαντήσεων προϋποθέτει δύο μόνο παράγωγα σύμφωνα με το ζητούμενο του θέματος.

5) ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

- α)** τῆ φωνῆ = ταῖς φωναῖς
 τό παιγνιῶδες = τὰ παιγνιώδη
 ῥῆμα = ῥήματα
 θεούς = θεόν
 τοῦ ἀνδρός = τῶν ἀνδρῶν
 δηλοῦντα = δηλοῦντας
- β)** τό παιγνιῶδες - τό παιγνιωδέστερον - τό παιγνιωδέστατον
 μάλα - μᾶλλον - μάλιστα
 μεγάλη - μείζονι - μεγίστη
 ἀξιόλογα - ἀξιολογώτερα - ἀξιολογώτατα
 τῷ καλῷ - τῷ καλλίονι - τῷ καλλίστῳ
- γ)** ἔχε, σχέες, ἐσχηκῶς ἴσθι
 ὄρα, ἰδέ, ἐο(ω)ρακῶς ἴσθι
 λέγε, εἶπέ, εἰρηκῶς ἴσθι
- δ)** ἀπήγαγον - ἀπαγάγωσιν - ἀπαγάγοιεν - ἀπαγαγόντων ἢ
 ἀπαγαγέτωσαν
 ἐπήρετο - ἐπέρηται - ἐπέροιτο - ἐπερέσθω
 εἶπεν - εἶπη - εἶποι - εἶπέτω

6. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

α)

ἀνθρώπους=	αντικείμενο του ἐπεκαλεῖτο και υποκείμενο του απαρεμφάτου: «καθορᾶν» (ετεροπροσωπία)
μεγάλη=	κατηγορηματικός προσδιορισμός ως ονοματικός ομοιόπτωτος στον ὄρθ: «φωνῆ»
τοῦ θανάτου=	υποκείμενο στην απόλυτη χρονική μετοχή: «παρεστηκότος»
Σατύρω=	δοτική αντικειμενική ως ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός στο επίθετο: «ὁμοίους»
διά τῆς ἀγορᾶς=	εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του διαμέσου [τόπου] στο ρήμα «ἀπήγαγον»

β) «ὅτι οἰμῶξοιτο»= δευτερεύουσα ονοματική καταφατική ειδική πρόταση που εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο **ὅτι** γιατί δηλώνει αντικειμενική γνώμη, εκφέρεται με ευκτική του πλαγίου λόγου γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου, το εἶπεν, στο οποίο χρησιμεύει ως αντικείμενο.